

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/10/2016
Identifikačné číslo spisu:	9016898540
Dátum vydania rozhodnutia:	20.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9016898540.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: AGRIFOP, a. s. Stakčín, so sídlom: Duchnovičova 573/18, Stakčín, IČO: 31 713 238, zast. 1/ H. H. T. D., s miestom podnikania: W., U., IČO: XX XXX XXX, 2/ Z., bytom: W., U., obidvaja zast. advokátom JUDr. Mariánom Bacákom, so sídlom: R. 1834/26, Snina, proti žalovaným: 1/ T. T., bytom: X. XXX/XX, U. Q. O., štátny občan Slovenskej republiky, zast. advokátom Jánom Holotom, so sídlom: Komenského 2791/35, Snina, 2/ Z. bytom: H., štátny občan Slovenskej republiky, zast. advokátom JUDr. Vladimírom Katusom, so sídlom: Žiškova 6, Košice, o zaplatenie 484 891,70 eur s príslušenstvom a 266 951,75 eur s príslušenstvom, o návrhu na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Prešove JUDr. Milana Majerníka, JUDr. Romana Tótha a JUDr. Jozefa Škraba z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 1Cob/41/2015, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Prešove H. J. J., H. N. W. a H. H. T. n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vecí, vedenej na X. súde v R. pod sp. zn. 1Cob/41/2015.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove podaním doručeným dňa 13. 06. 2016 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložil na rozhodnutie námietku zaujatosti vznesenú žalobcom, ústne do zápisnice na pojednávaní dňa 05.05.2016 (na č. listu 1864-1867) voči sudcom Krajského súdu v Prešove H. J. J., JUDr. N. W. a H. H. T..

Žalobca vznesenie námietky zaujatosti odôvodnil tým, že sudcovia, ktorí konajú v predmetnej veci sami niekoľkokrát podali aj trestné oznámenia, že ich hrubým spôsobom urážal a že ich aj osočoval tým, že údaje o nich nepravdivo dal na vedomie viacerým inštitúciám, ktorým tieto podania adresoval.

Poukázal aj na obsah vydaného uznesenia v tejto veci 1Cob/41/2015-1690 z 1.3.2016, kde sú popisované skutočnosti od roku 2008 až po súčasnosť a podľa obsahu tohto odôvodnenia vydaného rozhodnutia o poriadkovej pokute je toho názoru, že toto zakladá relevantný dôvod na vylúčenie sudcov, pretože títo sudcovia nemôžu vo veci objektívne konať. Svedčí o tom podľa jeho názoru aj dĺžka predmetného súdneho konania.

Ako ďalší dôvod označil to, že v predmetnej veci dovolací súd už dvakrát rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil pre hrubé porušovanie zákona, preto je toho názoru, že aj tieto závery dovolacieho súdu vedú k tomu, že sudcovia nebudú objektívne vo veci rozhodovať.

H. podľa názoru žalobcu nie je zákonným členom senátu a dôvody na jeho vylúčenie vidí aj v skutočnosti, že pôvodné oznámenie o jeho vzťahu k nemu zmenil tak, že netrvá na námietke, napriek tomu, že predtým to konštatoval inak.

H. W. sa zúčastnil rozhodovania predmetnej veci v uzneseniach zo 4.12.2015 a zo 10.12.2015. Rozhodoval napriek tomu, že sa o jeho pôvodnej námietke nerozhodlo nadriadeným súdom. Podľa jeho názoru preto konal a rozhodoval nezákonný sudca.

Žalobca ďalej uviedol, že o námietke H. W., ktorú uplatnil sám, nebolo rozhodnuté nadriadeným súdom. Nebol dodržaný procesný postup vyplývajúci zo zákona. Pretrváva u neho obava, že H. W. nebude konať vo veci objektívne.

H. J. má nejednotný spôsob vybavovania vecí, rozlišuje, či ide o osobu H. T. alebo nie. H. J. má dva rôzne pohľady na posudzovanie vecí H. T. a v tejto veci má záujem na tom, aby prejednával vec s členmi tohto senátu tak, ako je teraz. Zdôrazňuje, že mal na mysli toto konanie ICob/41/2015. H. J. administratívnymi rozhodnutiami koná v týchto veciach z pozície sily a do pozornosti dáva práve bod 2 úradného záznamu, ktorý konštatuje súhlas predsedníčky Krajského súdu Prešov z 15.3.2016.

K vznesenej námietke zaujatosti sa vyjadrili H. J. J., H. N. W. a H. H. T.. H. H. T. sa vo veci necíti byť zaujatý, k veci nemá žiadny vzťah, H. T. pozná iba ako účastníka konania a nemá k nemu žiadny priateľský ani príbuzenský pomer. Taktiež nepozná ani jeho právnych zástupcov.

H. N. W. vo svojom vyjadrení uviedol, že vzhľadom na klamstvá H. T. o organizovanej zločineckej skupine na Krajskom súde v Prešove, ktorej má byť členom a tvrdených ale ničím nepodložených zámeroch sudcov poškodzovať H. T. a jeho nekorektné vyjadrenia na jeho osobu narúšajú jeho pozíciu ako nezaujatého sudcu. Je bez vzťahu k veci, k účastníkom, ale už môžu vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti pre pomer k osobe zástupcu žalobcu - k H. T..

H. J. J. vo svojom vyjadrení uviedol podrobnú argumentáciu k zákonnému zloženiu senátu. Uviedol, že si je vedomý že predovšetkým musí sám dbať o nestrannosť a zachovať vecný prístup za každých okolností. Poukázal na doterajšie rozhodnutia nadriadeného súdu o jeho nevylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený podľa § 16 O. s. p. po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie sú dôvody pre vylúčenie sudcov H. J. J., H. N. W. a H. H. T. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 1Cob/41/2015

Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom, možno mať pochybnosti o ich zaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Citované zákonné ustanovenia predpokladajú taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanej veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Súvislosť medzi súdom, ktorý je založený na zákone, jeho nezávislosťou, ako to

vyjadruje čl. 6 ods. 1 dohovoru („každý má právo na to, aby jeho záležitost bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu“), garantuje tento dohovor v celoeurópskom rozmere súčasne sudcovskú nezávislosť aj právo na zákonného sudcu. Ústavná úprava súdnej a inej právnej ochrany v Slovenskej republike garantuje obdobne vyjadrené právo na spravodlivý proces (čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ďalej len „listina“, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ďalej len „ústava“, ktoré články dávajú každému možnosť - právo - domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v zákone určených prípadoch na inom orgáne Slovenskej republiky), do ktorého tiež zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi a že príslušnosť súdu ustanoví zákon. Ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadruje zhodu na sudcovskú nezávislosť a právo na zákonného sudcu s právnym režimom podľa dohovoru (v obsahu týchto práv podľa dohovoru a podľa ústavy nemožno vidieť zásadnú odlišnosť). Potom platí, že v určitej právnej veci má rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania - pokiaľ by na to nebol daný zákonný dôvod - meniť nemal. Inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí, ktorý predstavuje výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, stanovuje, aby zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov bol zákonný sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Sledovaný cieľ, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý - nie nestranný - sudca.

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prejsť a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania vecí buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O. s. p.). Obsahom práva na prejednanie vecí pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie vecí nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 listiny, čl. 48 ods. 1 ústavy), treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní týchto dôvodov (ich analýze) v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu a inštruktívnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky k danej problematike.

ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu treba brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napr. Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napr. Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania zaujatosti (porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže

musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná - „Justice must not only be done, it must also be seen to be done“). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (pozri Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti alebo necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (pozri Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívnych kritérií sa musí rozhodnúť, či existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce, určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Teda za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne (ne)existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

V prvom rade vzhľadom na namietanú zaujatosť vo veci konajúcich sudcov tunajší súd preskúmal námietku zo subjektívnej stránky, pričom dospel k záveru, že zo subjektívnej stránky sa ich zaujatosť nepreukázala. Nadriadený súd vychádzal z ich vyjadrení, a zo skutočností, že niet dôkazov, ktoré by svedčili o opaku.

Najvyšší súd tak pristúpil k preskúmaniu nestrannosti namietaných konajúcich sudcov z objektívneho hľadiska, pri ktorom sa zameril na dôvody uvedené žalobcom v jeho námietke zaujatosti. Žalobca zaujatosť sudcov vyvodzuje z toho, že sudcovia, ktorí konajú v predmetnej veci sami niekoľkokrát na neho podali trestné oznámenia za to, že ich hrubým spôsobom urážal a že ich osočoval.

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov.

Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca (v rámci prejednávania a rozhodovania konkrétneho sporu) zachovávať k veci, účastníkom konania a ich zástupcom vždy vecný, profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupe od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním veci v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva. O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovávať vecný prístup za každých okolností. Svojím správaním má dbať na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. Musí mať dostatok schopnosti ovládať svoje konanie aj sféru svojich vnútorných pocitov. Súčasťou vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je teda aj schopnosť sudcu vyrovnávať sa vnútorne s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu i mimo konania ako aj s eventuálnou kritikou jeho konania, ktorá môže mať rozmanitú podobu. Pokiaľ by sudca (mimo iného) takúto schopnosť nemal, spochybňovalo by to jeho spôsobilosť vykonávať funkciu sudcu.

Z obsahu spisu, tvrdení žalobcu a vyjadrení namietaných sudcov súd zistil, že k účastníkom konania ani

ich zástupcom a ani k samotnej veci nemajú taký vzťah, ktorý by ovplyvňoval ich nezaujatosť.

Z predloženého spisu tak nemožno vyvodiť záver, že u namietaných sudcov krajského súdu, ktorým bola vec pridelená na rozhodnutie, by bol osobný záujem k veci, k účastníkom alebo zástupcom, ktorý by napriek snahe o objektivnosť rozhodovania mohol ovplyvniť ich objektivitu. Dôvody uvádzané žalobcom vo vznesenej námietke zaujatosti neboli osvedčené ako relevantný dôvod prípadného vylúčenia sudcov odvolacieho súdu.

Na preukázanie dôvodne vznesenej námietky zaujatosti je potrebné, aby ten kto námietku vzniesol pomer konajúceho sudcu k veci, účastníkom konania, alebo ich právnym zástupcom, ktorý by vyplýval z právneho záujmu konajúceho sudcu k prejednávanej veci jednoznačne preukázal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň dospel k záveru, že JUDr. H. T. je v predmetnej veci zákonným sudcom čo jednoznačne vyplýva z Pravidiel prerozdelenia vecí a zastupovania bod 2., 2.1, bod 3.2. Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2016 a z tabuľkovej časti určujúcej zastupujúceho sudcu keďže H. J. X. bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí.

Dôvody uvádzané žalobcom - obsah vydaného uznesenia v tejto veci ICob/41/2015-1690 z 1.3.2016, dĺžka predmetného súdneho konania, skutočnosť, že v predmetnej veci dovolací súd už dvakrát rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil, ako aj skutočnosť, že JUDr. H. T. netrval na svojej námietke zaujatosti, sú bez pochyby námietkami týkajúce sa postupu sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Odvolací súd aj preto s poukazom na § 14 ods. 3 O. s. p. označil tieto dôvody za bezpredmetné, nakoľko nemôžu byť dôvodom na vylúčenie sudcu.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Prešove H. J. J., H. N. W. a H. H. T. z prejednávania a rozhodovania vecí vedených na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 1 Cob/41/2015, nevyhovel.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.